

KHUNG LÝ THUYẾT ROAD-MAPPING CHO CÁC NGHIÊN CỨU VỀ CÁC CHƯƠNG TRÌNH GIẢNG DẠY BẰNG TIẾNG ANH TRONG GIÁO DỤC ĐẠI HỌC VIỆT NAM

Võ Đoàn Tho^{1,+},
Ngô Huỳnh Hồng Nga²

¹Đại học Kinh tế Thành phố Hồ Chí Minh;

²Trường Đại học Cần Thơ

+Tác giả liên hệ • Email: doantho@ueh.edu.vn

Article history

Received: 10/12/2024

Accepted: 14/4/2025

Published: 20/6/2025

Keywords

English-medium
instruction, higher
education, ROAD-
MAPPING, Vietnam

ABSTRACT

This article introduces and analyzes the application of the ROAD-MAPPING theoretical framework (Dafouz & Smit, 2016) to study and comprehensively evaluate the implementation of English Medium Instruction (EMI) programs in higher education in Vietnam. ROAD-MAPPING with its six intersecting dimensions provides an effective analytical tool to explore the internal and external factors influencing EMI. The article discusses the applications of ROAD-MAPPING in international studies, illustrating how this theoretical framework has been used to analyze issues related to EMI in various countries. The authors also synthesize several studies on EMI in the context of Vietnam through the lens of ROAD-MAPPING. These studies use the ROAD-MAPPING framework to analyze EMI practices in Vietnamese universities, highlighting issues such as limited English proficiency, the dominance of non-educational goals, and the lack of appropriate teaching materials. The article proposes the use of the ROAD-MAPPING framework as an essential tool for further clarifying the implementation of EMI programs in Vietnam, thereby contributing to the improvement of policies and teaching practices to develop a more effective multilingual academic environment.

1. Mở đầu

Quá trình quốc tế hóa giáo dục đại học đang ngày càng trở thành một ưu tiên quan trọng tại Việt Nam, đặc biệt là trong bối cảnh các chính sách giáo dục nhằm thúc đẩy sự phát triển và hội nhập quốc tế. Theo Chiến lược Phát triển Giáo dục Việt Nam giai đoạn 2011-2020, quốc tế hóa được xác định là một trong những sáng kiến quan trọng giúp nâng cao năng lực và tiêu chuẩn của hệ thống giáo dục đại học, đồng thời tạo cơ hội cho sinh viên và giảng viên Việt Nam giao lưu và học hỏi từ các nền giáo dục tiên tiến (Tran & Nguyen, 2018). Để thực hiện mục tiêu này, nhiều cơ sở giáo dục đại học Việt Nam đã triển khai các chương trình giảng dạy bằng tiếng Anh (EMI) như một phần trong chiến lược quốc tế hóa, đặc biệt là trong các chương trình hợp tác quốc tế (Nguyen & Tran, 2018).

EMI đã chứng tỏ là một công cụ quan trọng trong việc nâng cao chất lượng giảng dạy và học tập, đồng thời giúp các cơ sở giáo dục Việt Nam xây dựng hình ảnh quốc tế và thu hút sinh viên quốc tế. Được khởi xướng từ Dự án Ngoại ngữ Quốc gia 2020 (NFL2020), EMI là một trong những sáng kiến trọng tâm của Chính phủ Việt Nam nhằm nâng cao năng lực tiếng Anh cho cả sinh viên và giảng viên, đặc biệt là trong các chương trình đào tạo đại học và sau đại học (Thủ tướng Chính phủ, 2008). Tuy nhiên, dù EMI mang lại nhiều cơ hội, quá trình triển khai chương trình này tại Việt Nam cũng gặp phải không ít thách thức, bao gồm năng lực tiếng Anh hạn chế của giảng viên và sinh viên, thiếu hụt tài liệu giảng dạy chất lượng, và sự thiếu đồng bộ trong việc phát triển các chương trình đào tạo chuyên môn cho giảng viên (Vu & Burns, 2014; Dang & Moskovsky, 2019). Do đó, một trong những yêu cầu cấp bách đặt ra là cần có những nghiên cứu và phân tích toàn diện về việc triển khai thực hiện các chương trình EMI tại các cơ sở giáo dục ở Việt Nam. Để làm được điều này, nhiều nhà nghiên cứu về EMI nói riêng và giáo dục đại học nói chung đã nỗ lực tìm kiếm và đề xuất một khung lý thuyết phù hợp, giúp phản ánh chính xác thực tế áp dụng EMI tại các trường đại học.

Một trong những khung lý thuyết hữu ích để phân tích việc triển khai EMI là ROAD-MAPPING (Dafouz et al., 2016), một công cụ nghiên cứu toàn diện nhằm đánh giá các yếu tố ảnh hưởng đến việc áp dụng EMI trong giáo dục đại học. Khung lý thuyết này giúp phân tích các yếu tố nội bộ và ngoại vi của môi trường giáo dục, từ đó cung cấp những hiểu biết sâu sắc về cách thức EMI được triển khai và các yếu tố ảnh hưởng đến thành công của chương trình. Bài báo này sẽ giới thiệu và phân tích việc ứng dụng khung lý thuyết ROAD-MAPPING như một công cụ hữu ích để phân tích việc triển khai EMI tại các trường đại học Việt Nam, nhằm đóng góp vào việc cải thiện chất lượng giảng dạy và học tập trong bối cảnh quốc tế hóa giáo dục tại Việt Nam. Đồng thời, bài báo cũng tổng hợp và tóm lược các nghiên cứu trước đây đã sử dụng ROAD-MAPPING, làm cơ sở cho việc trình bày và phân tích kết quả nghiên cứu một cách có hệ thống.

2. Kết quả nghiên cứu

2.1. Tổng quan về khung lý thuyết ROAD-MAPPING

Khung lý thuyết ROAD-MAPPING được phát triển bởi Dafouz và Smit (2020) với mục tiêu xây dựng một khung khái niệm có thể nắm bắt bản chất đa diện của nền giáo dục đại học đa ngôn ngữ. Khung lý thuyết này được thiết kế để làm rõ các mô hình ngôn ngữ thuần túy trong hệ thống giáo dục và khái niệm hóa sự phức tạp của đa ngôn ngữ trong giáo dục đại học, vì nó “áp dụng quan điểm ngôn ngữ học xã hội và coi ngôn ngữ là phương tiện xã hội hóa và phát triển các thực hành xã hội” (Dafouz & Smit, 2020, tr 43).

ROAD-MAPPING được khái niệm hóa dựa trên các lý thuyết khác nhau bao gồm ngôn ngữ học xã hội (sociolinguistics), ngôn ngữ học sinh thái (ecolinguistics) và các nghiên cứu chính sách ngôn ngữ. Mặc dù trọng tâm của ngôn ngữ học xã hội vẫn là “vai trò của ngôn ngữ trong việc xây dựng các mối quan hệ xã hội và tổ chức xã hội” (Heller, 2008, tr 504), gần đây, mối quan tâm đang ngày càng tăng lên đối với “sự linh hoạt, phức tạp và đa chức năng của tiếng Anh và các ngôn ngữ khác mà các học giả, sinh viên và nhà quản lý sử dụng trong bối cảnh của họ” (Dafouz & Smit, 2020, tr 43). Như vậy, ngôn ngữ học xã hội cung cấp hỗ trợ về lý thuyết cho giáo dục bằng tiếng Anh trong môi trường đại học, để bao quát các thực hành ngôn ngữ và các thực hành xã hội khác.

Ngôn ngữ học sinh thái phát triển một hệ sinh thái ngôn ngữ, trong đó nhấn mạnh “mối quan hệ giữa các ngôn ngữ với nhau và với xã hội nơi các ngôn ngữ này tồn tại” (Creese & Martin, 2003, tr 161). Theo cách này, các trường đại học đa ngôn ngữ có thể sử dụng góc nhìn sinh thái ngôn ngữ để xây dựng sự đa dạng ngôn ngữ bằng cách duy trì mối liên kết giữa các ngôn ngữ trong trường, định vị môi trường học thuật và các tác nhân trong nhà trường, và “các thực hành giao tiếp và văn hóa học thuật trong sự thể hiện toàn cầu và địa phương của họ” (Dafouz & Smit, 2016, tr 401). Điều này phản ánh rõ ba khía cạnh riêng biệt trong việc xây dựng chính sách ngôn ngữ của tổ chức, bao gồm: quản lý ngôn ngữ, thực hành và niềm tin của các tác nhân.

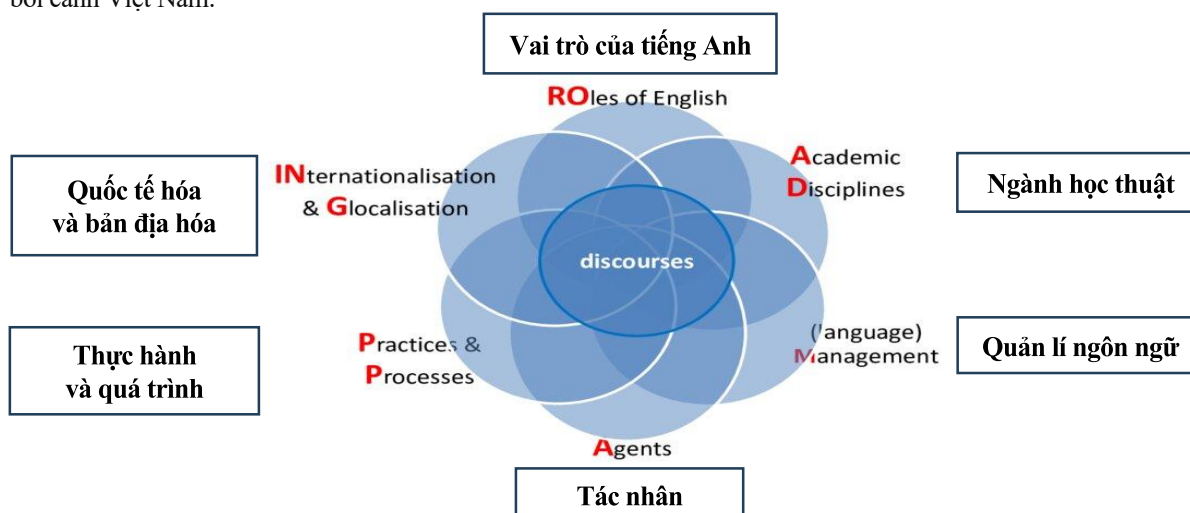
Tương ứng với đó, chính sách ngôn ngữ trong các môi trường giáo dục bằng tiếng Anh xem xét các nghiên cứu về diễn ngôn như là đại diện của các thực hành xã hội (Gee, 2014). Theo quan điểm này, diễn ngôn được coi là phương tiện mà qua đó các thành viên xây dựng các trật tự xã hội, tổ chức và sự kiện mà họ tham gia. Trong khuôn khổ của các môi trường giảng dạy bằng tiếng Anh, diễn ngôn vượt ra ngoài phạm vi lớp học - nơi diễn ra các hoạt động dạy và học - và mở rộng sang các khía cạnh rộng hơn của giáo dục, bao gồm “các chiến lược xây dựng kiến thức (cả ở ngôn ngữ thứ nhất và thứ hai), các vấn đề liên quan đến phương pháp giảng dạy ngôn ngữ trong môi trường đại học đa ngôn ngữ, hoặc các chính sách và thực hành ngôn ngữ xuất phát từ những tình huống dạy và học mới này” (Dafouz & Smit, 2020, tr 45). Do đó, diễn ngôn đóng vai trò quan trọng như một điểm tiếp cận với bản chất đa diện của giáo dục bằng tiếng Anh.

Dựa trên cơ sở của các yếu tố ngôn ngữ học xã hội, ngôn ngữ học sinh thái và chính sách ngôn ngữ, khung lý thuyết ROAD-MAPPING xác định sáu khía cạnh giao thoa của diễn ngôn, bao gồm: Vai trò của tiếng Anh (so với các ngôn ngữ khác) (RO - Roles of English), Ngành học thuật (AD - Academic Disciplines), Quản lý (ngôn ngữ) (M - Language Management), Các tác nhân (A - Agents), Thực hành và Quá trình (PP - Practices and Processes), và Quốc tế hóa và Bản địa hóa (ING - Internationalization and Glocalization). Sáu khía cạnh này được xem là những yếu tố “gắn với bối cảnh và luôn có mối liên hệ liên kết với nhau” (Dafouz & Smit, 2016, tr 397).

Vai trò của tiếng Anh (RO) đề cập đến vị trí của tiếng Anh như một ngôn ngữ giảng dạy trong môi trường giáo dục đại học và bao gồm một loạt chức năng mà tiếng Anh đảm nhận, chẳng hạn như tiêu chí đánh giá hoặc công cụ kiểm soát đầu vào. Ngành học thuật (AD) phân biệt các hoạt động diễn ngôn trong các ngành học khác nhau và đặc điểm nhận thức luận vốn có của mỗi ngành, điều này có thể ảnh hưởng đến thực hành giảng dạy và học tập trong môi trường đa ngôn ngữ. Quản lý ngôn ngữ (M) đề cập đến các quyết định và định hướng chính sách ngôn ngữ được áp dụng trong các cơ sở giáo dục đại học. Các tác nhân (A) là những bên liên quan trong môi trường giáo dục bằng

tiếng Anh và có thể bao gồm cá nhân như giảng viên, sinh viên, nhân viên hành chính hoặc tập thể như các khoa, phòng ban và hội sinh viên. Thực hành và Quá trình (PP) mô tả “các hoạt động dạy và học hình thành và được hình thành bởi những thực thể cụ thể của các cơ sở giáo dục đại học với các chương trình dạy bằng tiếng Anh” (Dafouz & Smit, 2016, tr 407). Quốc tế hóa và Bản địa hóa (ING) bao gồm các lực lượng và lợi ích mang tính quốc tế, toàn cầu, quốc gia và địa phương ảnh hưởng đến vai trò đa diện của các trường đại học trong xã hội.

Trong khung lý thuyết này, mặc dù tất cả các khía cạnh đều có mức độ quan trọng và tính độc lập như nhau, chúng lại kết nối với nhau thông qua diễn ngôn như một điểm tiếp cận trung tâm (xem hình 1). Ví dụ, quản lý (ngôn ngữ) và các tác nhân có thể được xem là các khía cạnh phụ thuộc lẫn nhau vì một yếu tố cần đến yếu tố kia. Quyết định quản lý được thực hiện bởi các tác nhân trong môi trường giáo dục đại học, những người này lại thực thi chính sách quản lý. Những mối phụ thuộc tương tự cũng có thể được nhận thấy giữa các khía cạnh khác (Dafouz & Smit, 2016, tr 411). Điều này minh họa tính chất linh hoạt và động của khung lý thuyết ROAD-MAPPING, có thể được áp dụng trong các nghiên cứu tập trung vào các chương trình giảng dạy bằng tiếng Anh tại các cơ sở giáo dục đại học trong bối cảnh Việt Nam.



Hình 1. Khung lý thuyết ROAD-MAPPING dành cho các cơ sở giáo dục đại học với các chương trình giảng dạy bằng tiếng Anh (Dafouz & Smit, 2016, tr 404)

2.2. Ứng dụng ROAD-MAPPING trong nghiên cứu

Khung lý thuyết ROAD-MAPPING được thiết kế “như một công cụ để nắm bắt và phân tích bản chất năng động, đa tầng và đa dạng của bối cảnh giáo dục đại học với các chương trình giảng dạy bằng tiếng Anh” (Dafouz & Smit, 2020, tr 59). Nó được áp dụng khác nhau trong nhiều bối cảnh nghiên cứu giáo dục bằng tiếng Anh. Cụ thể hơn, khung lý thuyết này có thể hỗ trợ các giai đoạn hình thành khái niệm về các chương trình giảng dạy bằng tiếng Anh trong giáo dục đại học, hỗ trợ thiết kế nghiên cứu và phương pháp luận, cũng như làm nền tảng cho việc phân tích dữ liệu và/hoặc thảo luận kết quả. Trong quyển sách được xuất bản vào năm 2020, Dafouz và Smit (2020) cung cấp các ví dụ minh họa việc ứng dụng khung lý thuyết ROAD-MAPPING trong các nghiên cứu học thuật.

Một trong những ứng dụng đầu tiên của khung lý thuyết này là nghiên cứu về niềm tin của giảng viên về việc tích hợp nội dung và ngôn ngữ tại bốn cơ sở giáo dục đại học khác nhau ở Phần Lan, Vương quốc Anh, Áo và Tây Ban Nha (Dafouz et al., 2016). Các nhà nghiên cứu đã sử dụng ROAD-MAPPING làm khung lý thuyết để thiết kế nghiên cứu và phân tích dữ liệu. Họ cũng áp dụng khung lý thuyết này trong quá trình phân tích các cuộc phỏng vấn bán cấu trúc với các giảng viên tham gia. Kết quả phân tích được kết hợp với các khía cạnh của khung, tập trung vào khía cạnh tác nhân (A), ngành học thuật (AD), quốc tế hóa và bản địa hóa (ING), và vai trò của tiếng Anh (RO). Các tác giả đã sử dụng các khía cạnh này để tiếp cận sự đa dạng trong niềm tin của giảng viên về việc tích hợp nội dung và ngôn ngữ, điều này “được hình thành một cách đa dạng giữa các địa điểm và người tham gia” (Dafouz & Smit, 2016, tr 89).

Một nghiên cứu khác ứng dụng khung lý thuyết này đã xem xét vai trò và khái niệm hóa tiếng Anh và các ngôn ngữ khác tại ba trường đại học đa ngôn ngữ sử dụng tiếng Anh ở Thái Lan, Áo và Vương quốc Anh (Baker & Hüttner, 2017). Vai trò của tiếng Anh trong khung lý thuyết đã được áp dụng trong quá trình phân tích dữ liệu. Kết quả cho thấy tiếng Anh và các ngôn ngữ khác trong các môi trường đa ngôn ngữ này giữ những vai trò và được khái

niệm hóa một cách đa dạng, như là công cụ hoặc mục tiêu trong giáo dục, hoặc như một ngôn ngữ chung cho giao tiếp trong và ngoài lớp học (Baker & Hüttner, 2017).

Khung lý thuyết ROAD-MAPPING cũng được áp dụng trong nghiên cứu diễn ngôn trong lớp học dạy bằng tiếng Anh. Ví dụ, Komori-Glatz (2017) thực hiện nghiên cứu để điều tra cách tương tác giữa các sinh viên trong làm việc nhóm nhằm xây dựng ngôn ngữ chuyên ngành phù hợp và đạt được mục tiêu nhóm. Trong nghiên cứu này, khung lý thuyết được sử dụng không chỉ như một khung lý thuyết khái niệm mà còn như một hướng dẫn phương pháp luận cho phần thảo luận kết quả. Tác giả đã đối chiếu từng kết quả với các khía cạnh của khung để giải thích kết quả tương ứng. Là một trong những nghiên cứu thực nghiệm quy mô lớn đầu tiên áp dụng khung ROAD-MAPPING của Dafouz và Smit (2016), nghiên cứu này kết luận rằng khung lý thuyết này “làm sáng tỏ bản chất đa tầng và đa diện của trường đại học quốc tế, đồng thời chỉ ra những căng thẳng và sự cộng hưởng giữa các bên liên quan khác nhau và các nguồn lực cũng như yêu cầu mà họ mang đến trong môi trường giáo dục đa ngôn ngữ và đa văn hóa” (Komori-Glatz, 2017, tr 290).

Trong bối cảnh châu Á, những nghiên cứu gần đây đã áp dụng khung lý thuyết ROAD-MAPPING để khám phá tình trạng hiện tại của EMI trong các bối cảnh khác nhau. Ví dụ, Bradford và Brown (2018) phân tích dữ liệu từ các nghiên cứu gần đây của họ bằng cách sử dụng sáu khía cạnh của ROAD-MAPPING để xác định và mô tả thực tế của EMI ở Nhật Bản. Họ nhận thấy rằng EMI đòi hỏi phải có sự thay đổi trong phương pháp sư phạm và thực hành lớp học, nhưng chưa được tận dụng triệt để trong giáo dục đại học. Điều này phản ánh một bức tranh tổng thể về EMI vẫn đang phát triển trong bối cảnh Nhật Bản. Một ví dụ khác là luận án của Sameephet (2020), nghiên cứu thực hành EMI trong các chương trình ngôn ngữ khác nhau tại các trường đại học Thái Lan. Khi áp dụng ROAD-MAPPING vào kết quả nghiên cứu, tác giả đã nhìn nhận một cách toàn diện về thực hành ngôn ngữ trong và ngoài lớp học, nơi giảng viên và sinh viên cố gắng sử dụng tiếng Anh nhiều nhất có thể bằng cách sử dụng các nguồn ngôn ngữ sẵn có như chuyển đổi mã và chuyển ngữ. Nghiên cứu của Sameephet nhấn mạnh rằng trạng thái của EMI ở Thái Lan đang ở giai đoạn mà “chính sách EMI hướng đến quốc tế hóa, nhưng việc thực hiện lại mang tính bản địa hóa” (tr 235). Những nghiên cứu này đã làm rõ các đặc điểm khác nhau của thực hành và thực tế EMI trong các bối cảnh địa phương khác nhau.

2.3. Thực trạng các chương trình EMI tại Việt Nam qua lăng kính của khung lý thuyết EMI

Ở Việt Nam, có rất ít nghiên cứu áp dụng khung lý thuyết ROAD-MAPPING vào việc triển khai EMI trong giáo dục đại học. Nghiên cứu đầu tiên sử dụng khung lý thuyết này được thực hiện bởi Dang và Moskovsky (2019). Các nhà nghiên cứu này đã xem xét các tài liệu chính sách liên quan đến EMI trong bối cảnh giáo dục đại học ở Việt Nam và khám phá sâu về bản chất đa diện của EMI. Kết quả của họ chỉ ra rằng các chính sách EMI hiện tại vẫn khuyến khích việc vay mượn chương trình EMI từ các trường đại học nước ngoài mà không có “hướng dẫn rõ ràng hoặc khuyến nghị về quản lý ngôn ngữ, chiến lược quốc tế hóa, và sự tham gia phù hợp của nhiều tác nhân ở các cấp độ khác nhau” (Dang & Moskovsky, 2019, tr 1343). Nghiên cứu này cũng sử dụng sáu khía cạnh của khung lý thuyết ROAD-MAPPING để xác định tính đa chiều của chính sách EMI ở Việt Nam nhưng chưa xem xét đến thực hành EMI trong các cơ sở giáo dục đại học.

Một nghiên cứu khác của nhóm tác giả Võ Đoàn Thơ và cộng sự tìm hiểu về trải nghiệm của giảng viên và sinh viên chuyên ngành kinh tế khi tham gia các chương trình EMI tại một trường đại học ở khu vực TP. Hồ Chí Minh. Trong nghiên cứu này, các tác giả đã sử dụng khung lý thuyết ROAD-MAPPING như là một lăng kính để thảo luận các kết quả nghiên cứu tìm được. Khung lý thuyết đã làm nổi bật bản chất đa diện của các chương trình EMI trong bối cảnh Việt Nam (Vo et al., 2022). Khi phản ánh các thực hành của giảng viên và sinh viên thông qua sáu khía cạnh giao thoa của ROAD-MAPPING, nghiên cứu đã chỉ ra những căng thẳng và sự cộng hưởng giữa chính sách EMI - vốn được thúc đẩy như một chiến lược quốc tế hóa và toàn cầu hóa - trong bối cảnh địa phương theo xu hướng tân tự do. Nghiên cứu còn nhấn mạnh sự cần thiết phải nghiên cứu về cách các yếu tố địa phương ảnh hưởng đến quá trình bản địa hóa toàn cầu (glocalisation) của các chương trình EMI. Những ảnh hưởng này bao gồm: vai trò học thuật của tiếng Anh, các cải cách giáo dục, tác động của các yếu tố văn hóa đối với giáo dục, nhu cầu xã hội từ bối cảnh của các tổ chức giáo dục và nơi làm việc địa phương, kiến thức và niềm tin của các tác nhân chủ chốt (giảng viên và sinh viên).

Bên cạnh đó, tác giả Min Pham đã dùng khung lý thuyết ROAD-MAPPING để phân tích sự phát triển của chương trình giảng dạy bằng tiếng Anh (EMI) tại các trường đại học Việt Nam, tập trung đặc biệt vào năng lực hành động (agency) sẵn có và được sử dụng bởi các bên tham gia khác nhau. Phân tích cho thấy sự khác biệt lớn trong năng lực hành động (agency) của các bên liên quan đối với EMI, xuất phát từ các yếu tố như: mô hình quản lý từ trên xuống,

sự chi phối của các mục tiêu phi giáo dục ở cấp tổ chức, thiếu hướng dẫn chính sách và phát triển chuyên môn cho giảng viên, cũng như sự hỗ trợ không đầy đủ cho sinh viên trong quá trình phát triển tiếng Anh (Pham, 2022). Những yếu tố này ảnh hưởng đến các cấp độ quốc gia, tổ chức và cá nhân trong từng chiều kích của EMI. Để phát triển EMI hiệu quả và bền vững, cần nghiên cứu kỹ lưỡng thực tiễn tại cấp độ cá nhân trong lớp học.

Gần đây nhất, tác giả Ngô Lê Hoàng Phương sử dụng khía cạnh vai trò của tiếng Anh trong khung lý thuyết ROAD-MAPPING để thảo luận về hoạt động thực hành chuyển đổi ngôn ngữ (translanguaging) của giảng viên trong chương trình EMI. Kết quả cho thấy việc sử dụng linh hoạt hai ngôn ngữ giúp hỗ trợ việc học nội dung. Nghiên cứu khuyến nghị chính sách EMI cần công nhận sự đa dạng ngôn ngữ và coi chuyển ngữ là một phương pháp sư phạm bao trùm. Dưới góc nhìn của khung lý thuyết ROAD-MAPPING, kết quả nghiên cứu cho thấy giảng viên và sinh viên chủ động sử dụng tiếng Anh và tiếng Việt một cách linh hoạt trong các khía cạnh khác nhau của thực hành giảng dạy, nhằm hỗ trợ hiệu quả việc tiếp thu kiến thức nội dung (Ngô, 2024). Trong quá trình giảng dạy, hai ngôn ngữ này đảm nhận những chức năng khác nhau để thúc đẩy quá trình đồng kiến tạo tri thức. Nghiên cứu đề xuất rằng các chính sách EMI từ trên xuống với định hướng đơn ngữ hiện nay cần được điều chỉnh để phù hợp với thực tế đa ngôn ngữ trong giáo dục đại học. Nói cụ thể hơn, EMI nên được phát triển thành một môi trường học tập nơi sinh viên có thể tận dụng vốn ngôn ngữ sẵn có và phát triển kiến thức học thuật theo hướng song ngữ hoặc đa ngữ.

Những nghiên cứu trên cho thấy ngày càng có nhiều nhà nghiên cứu trong lĩnh vực giáo dục đại học bằng tiếng Anh áp dụng khung lý thuyết ROAD-MAPPING trong các nghiên cứu của họ. Khung này có tiềm năng hình thành một phân tích toàn diện về thực tế xây dựng, phát triển và triển khai các chương trình giảng dạy bằng tiếng Anh. Khung lý thuyết này cũng mang tính diễn ngôn, linh hoạt và động để có thể tìm hiểu các chương trình EMI từ nhiều góc độ khác nhau. Sự chồng chéo phức tạp giữa các khía cạnh của khung lý thuyết cho thấy cần phải triển khai thêm trong nhiều bối cảnh khác nhau.

3. Kết luận

Khung lý thuyết ROAD-MAPPING đã chứng minh tính hiệu quả và toàn diện trong việc phân tích việc triển khai các chương trình giảng dạy bằng tiếng Anh (EMI) trong giáo dục đại học Việt Nam. Với sáu khía cạnh giao thoa - Vai trò của tiếng Anh (RO), Ngành học thuật (AD), Quản lý ngôn ngữ (M), Các tác nhân (A), Thực hành và Quy trình (PP), và Quốc tế hóa và Bản địa hóa (ING) - ROAD-MAPPING mang lại một góc nhìn đa chiều, cho phép các nhà nghiên cứu và nhà hoạch định chính sách đánh giá sâu sắc hơn những khía cạnh liên quan đến EMI. Khung này không chỉ giúp khám phá mối quan hệ phức tạp giữa các yếu tố ngôn ngữ, chính sách và thực hành giảng dạy mà còn tạo điều kiện để xác định các nút thắt và đề xuất giải pháp phù hợp. Trong bối cảnh quốc tế hóa đang diễn ra mạnh mẽ, ROAD-MAPPING hỗ trợ việc xây dựng chiến lược triển khai EMI một cách đồng bộ và phù hợp với điều kiện thực tiễn của các cơ sở giáo dục đại học Việt Nam.

Kết quả từ các nghiên cứu cho thấy, trong bối cảnh quốc tế hóa và xu hướng tân tự do, chính sách EMI từ trên xuống cần được điều chỉnh để phù hợp hơn với thực tiễn giáo dục đại học tại Việt Nam. Sự khác biệt đáng kể về năng lực hành động của các bên liên quan phản ánh sự thiếu cân đối giữa các quyết định quản lý ở cấp vĩ mô và những thực tiễn tại cấp vi mô trong lớp học. Cụ thể, mô hình quản lý từ trên xuống ở cấp quốc gia và tổ chức đôi khi chưa tính đến nhu cầu thực tế của giảng viên và sinh viên - những người trực tiếp triển khai EMI. Sự chi phối của các mục tiêu phi giáo dục, chẳng hạn như áp lực tăng cường danh tiếng quốc tế hoặc thu hút sinh viên nước ngoài, đôi khi làm lu mờ mục tiêu nâng cao chất lượng học thuật. Việc thiếu hướng dẫn chính sách cụ thể và chương trình phát triển chuyên môn cho giảng viên khiến quá trình giảng dạy bằng tiếng Anh trở nên khó khăn và thiếu đồng bộ, dẫn đến những rào cản trong việc cải thiện chất lượng dạy và học.

Để phát triển EMI một cách bền vững và hiệu quả, cần có thêm các nghiên cứu tập trung vào cấp độ cá nhân trong lớp học, đồng thời xây dựng chính sách linh hoạt và hỗ trợ đầy đủ cho giảng viên và sinh viên. Những nghiên cứu này cần chú ý đến trải nghiệm thực tế của giảng viên và sinh viên, từ đó cung cấp những dữ liệu thực chứng để cải tiến các chương trình EMI. Ngoài ra, việc đầu tư vào các chương trình đào tạo chuyên môn cho giảng viên, cung cấp tài liệu giảng dạy chất lượng cao và phát triển chiến lược hỗ trợ học thuật cho sinh viên là vô cùng cần thiết. ROAD-MAPPING không chỉ là công cụ phân tích mà còn là định hướng quan trọng cho việc cải tiến thực hành EMI. Việc áp dụng khung này giúp các nhà quản lý và giảng viên nhận diện rõ hơn các thách thức và cơ hội, từ đó xây dựng các chương trình EMI phù hợp với bối cảnh địa phương, góp phần nâng cao năng lực tiếng Anh và chất lượng giáo dục đại học Việt Nam trong bối cảnh hội nhập quốc tế.

Tài liệu tham khảo

- Baker, W., & Hüttner, J. (2017). English and more: A multisite study of roles and conceptualisations of language in English medium multilingual universities from Europe to Asia. *Journal of Multilingual Multicultural Development*, 38(6), 501-516. <https://doi.org/10.1080/01434632.2016.1207183>
- Bradford, A., & Brown, H. (2018). ROAD-MAPPING English-medium instruction in Japan. In A. Bradford & H. Brown (Eds.), *English-medium instruction in Japanese higher education: Policy, challenges and outcomes* (pp. 3-13). Multilingual Matters. <https://doi.org/10.21832/9781783098958>
- Creese, A., & Martin, P. (2003). Multilingual classroom ecologies: Inter-relationships, interactions and ideologies. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 6(3-4), 161-167. <https://doi.org/10.1080/13670050308667778>
- Dafouz, E., & Smit, U. (2016). Towards a dynamic conceptual framework for English-medium education in multilingual university settings. *Applied linguistics*, 37(3), 397-415. <https://doi.org/10.1093/applin/amu034>
- Dafouz, E., & Smit, U. (2020). *ROAD-MAPPING English medium education in the internationalised university*. Springer International Publishing. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-23463-8>
- Dafouz, E., Hüttner, J., & Smit, U. (2016). University teachers' beliefs of language and content integration in English-medium education in multilingual university settings. In T. Nikula, E. Dafouz, P. Moore, & U. Smit (Eds.), *Conceptualising integration in CLIL multilingual education* (pp. 123-143). Multilingual Matters.
- Dang, T. H., & Moskovsky, C. (2019). English-medium instruction in Vietnamese higher education: A ROAD-MAPPING perspective. *Issues in Educational Research*, 29(4), 1319-1336.
- Gee, J. P. (2014). *Social linguistics and literacies: Ideology in discourses* (5th ed.). Routledge.
- Heller, M. (2008). Language and the nation-state: Challenges to sociolinguistic theory and practice. *Journal of Sociolinguistics*, 12(4), 504-524. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9841.2008.00373.x>
- Komori-Glatz, M. F. (2017). *English as a business lingua franca in multicultural student teamwork* [Unpublished doctoral thesis]. University of Vienne.
- Ngo, P. L. H. (2024). EMI programmes in Vietnamese higher education: a case study of translanguaging practices for inclusive education. *Journal of English as a Lingua Franca*, 13(1), 163-184. <https://doi.org/10.1515/jelf-2024-2008>
- Nguyen, N., & Tran, L. T. (2018). Looking inward or outward? Vietnam higher education at the superhighway of globalization: Culture, values and changes. *Journal of Asian Public Policy*, 11(1), 28-45. <https://doi.org/10.1080/17516234.2017.1332457>
- Pham, M. (2022). Road-Mapping English-Medium Instruction in Vietnamese Universities: The Divergence of Agency. In: Pham, M., Barnett, J. (eds), *English Medium Instruction Practices in Vietnamese Universities. Education in the Asia-Pacific Region: Issues, Concerns and Prospects*, Vol. 68. Springer, Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-19-2169-8_2
- Sameephet, B. (2020). *On the fluidity of languages: A way out of the dilemma in English medium instruction classrooms in Thailand*. Doctoral dissertation, University of Waikato.
- Thủ tướng Chính phủ (2008). *Quyết định số 1400/QĐ-TTg ngày 30/9/2008 về việc phê duyệt Đề án “Dạy và học ngoại ngữ trong hệ thống giáo dục quốc dân giai đoạn 2008-2020”*.
- Tran, L. T., & Nguyen, H. T. (2018). Internationalisation of higher education in Vietnam through English-medium instruction (EMI): Practices, tensions and implications for local language policies. In I. Liyanage (Ed.), *Multilingual Education Yearbook 2018* (pp. 91-106). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-319-77655-2_6
- Vo, T. D., Gleeson, M., & Starkey, L. (2022). The glocalisation of English-medium instruction examined through of the ROAD-MAPPING framework: A case study of teachers and students in a Vietnamese university. *System*, 108, 102856. <https://doi.org/10.1016/j.system.2022.102856>
- Vu, N. T., & Burns, A. (2014). English as a medium of instruction: Challenges for Vietnamese tertiary lecturers. *The Journal of Asia TEFL*, 11(3), 1-31.